

กระบวนการส่งเสริมงานวิจัยในสถานศึกษา Research Promotion Scheme in Education Institutions

จริยา เอียบสกุล^{1*} สุราษฎร์ พรหมจันทร์² และ ปิยะ กรกฎจินตนาการ³
Jariyar Eabsakul^{1*} Surat Promchun² and Piya Korakotjintanakarn³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรูปแบบ สร้างคู่มือ ประเมินผลการจัดกิจกรรม และประเมินผลการดำเนินการ ตามรูปแบบการส่งเสริมงานวิจัยในสถานศึกษา เริ่มจากการร่างรูปแบบประเมินความเหมาะสมโดยผู้เกี่ยวข้องกับการวิจัยในสถานศึกษา จำนวน 39 คน การสร้างคู่มือ ประเมินโดยผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินการส่งเสริมงานวิจัยในสถานศึกษา จำนวน 11 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย จำนวน 7 คน จากนั้นทำการทดลองดำเนินการในชั้นต้น ที่วิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี พบว่าคู่มือสามารถใช้ ดำเนินการตามรูปแบบได้เป็นอย่างดี โดยผลการปฏิบัติงานของนักวิจัยมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 74.63 นักวิจัยและ พี่เลี้ยงนักวิจัยมีความพึงพอใจต่อการดำเนินการตามรูปแบบ ในระดับสูง การดำเนินการใช้จริงที่วิทยาลัยเทคนิค ภูเก็ตกับนักวิจัยและพี่เลี้ยงนักวิจัย จำนวน 18 คน และ 7 คน ตามลำดับ การบ่มเพาะนักวิจัย พัฒนา พี่เลี้ยงนักวิจัย สนับสนุนการปฏิบัติงานวิจัย และจัด ประชุมวิชาการ ผลการดำเนินการ พบว่าผลการปฏิบัติงานของนักวิจัยและพี่เลี้ยงนักวิจัยอยู่ในระดับดีมาก และมีความพึงพอใจต่อการดำเนินการตามรูปแบบในระดับสูง โดยนักวิจัยมีความพึงพอใจต่อการทำหน้าที่ของพี่เลี้ยง

นักวิจัยในระดับสูง ในการประชุมกลุ่มย่อยเฉพาะกิจ เพื่อประเมินผลการดำเนินการตามรูปแบบ พบว่าทุกฝ่าย มีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันในระดับ มากที่สุด แสดงให้เห็นว่ารูปแบบดังกล่าวสามารถใช้ใน การขยายผลต่อไปได้

คำสำคัญ: กระบวนการส่งเสริมงานวิจัย งานวิจัยใน สถานศึกษา

Abstract

This study aims to develop a research promotion scheme for educational institutions. The project includes manual design accompanied by the evaluation on activities and promotional model implementation. Initially the model was outlined and assessed by 39 evaluators whose obligation involved research enhancement in academic institutions. Then the manual was assessed by a team including 7 research specialists and 11 participants. Subsequent to the pilot study conducted at Surattani Technical College, the developed manual proved to be feasible as the output

¹ นักศึกษา ภาควิชาครุศาสตร์เครื่องกล คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาครุศาสตร์เครื่องกล คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

³ อาจารย์ ภาควิชาครุศาสตร์เครื่องกล คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

* Corresponding Author, Tel 08-1691-1675, E-mail: jariyar_eab@hotmail.com

performance reached 74.63% while mentors and researchers revealed high satisfaction for the application. The main study, conducted at Phuket Technical College, was participated by 18 researchers and 7 research mentors. The activities incorporated fostering researchers, supporting mentors, encouraging research undertakings, holding a discussion session and carrying out evaluative feedback. As results, researchers and mentors verified their superior output performance and endorsed their satisfaction on the model implementation. In addition, researchers indicated high contentment towards the mentor roles. As regards discussion on the project implementation assessment, the research promoting committee, researchers and mentors expressed congruent and positive viewpoints in relation to the developed model, indicating the viability of project expansion.

Keywords: Research Promotion Scheme, Research Undertaking in Educational Institutions

1. บทนำ

การวิจัยเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการสร้างนวัตกรรม เป็นการดำเนินงานอย่างละเอียดถี่ถ้วน นำเชื่อถือตามหลักวิชาการเพื่อให้ได้ข้อมูลคำตอบ หรือข้อสรุปที่ถูกต้องในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ หรือเพื่อการพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ จึงมีนโยบายให้หน่วยงาน/องค์กรหลักของภาครัฐ กำหนดและจัดทำแผนยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาขององค์กร ให้สอดคล้องตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 [1]

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา [2] ซึ่งเป็นองค์กรหลักของภาครัฐ จึงได้กำหนดให้สถานศึกษาในสังกัด ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน เพิ่มศักยภาพการพัฒนาความรู้ เทคโนโลยี ตลอดจนดำเนินการรวบรวม และจัดการองค์

ความรู้ด้านอาชีวศึกษา ในการดำเนินการของสถานศึกษา งานวิจัย/โครงการ/นวัตกรรม ส่วนใหญ่เป็นผลงานสิ่งประดิษฐ์ ของนักศึกษา งานวิจัย/โครงการ/นวัตกรรม มีไม่ถึง 1 เรื่อง/คน/ปี [3] งานวิจัย/โครงการ/นวัตกรรมบางชิ้น ไม่ได้ถูกนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ [4]

เพื่อตอบสนองความต้องการในการพัฒนาขีดความสามารถด้านการวิจัยที่มีความยั่งยืน และระเบียบการบริหารสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่กำหนดให้สถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการวิจัย หากสถานศึกษามีรูปแบบการส่งเสริมงานวิจัย ที่สามารถบริหารจัดการและทำให้นโยบายด้านการวิจัยเกิดผลในทางปฏิบัติ มีแผนการดำเนินงาน มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากร มีการฝึกอบรมและติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อใช้ในการพัฒนาศักยภาพด้านการวิจัย สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่สามารถจัดดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นระบบด้วยศักยภาพของสถานศึกษาเอง ก็จะทำให้สถานศึกษาเพิ่มปริมาณงานวิจัยที่มีคุณภาพได้

แนวทางการพัฒนาสมรรถภาพของครูด้านการวิจัย และพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ต้องมีการเริ่มต้นโดยใช้ ผู้นำการเปลี่ยนแปลง หรือวิทยากรแกนนำ โดยเริ่มจากการสร้างความตระหนักให้ผู้บริหารเห็นความสำคัญก่อน จึงดำเนินการต่อไปได้ ในการดำเนินงาน ครูซึ่งเป็นบุคคลสำคัญ ต้องมีความรู้ความเข้าใจอย่างดีและตรงกันในเรื่องที่จะทำ โดยมีนักวิจัยพี่เลี้ยงเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ชักนำชี้ชวนให้ทุกคนเกิดความรู้สึกร่วมกัน และมีความต้องการเหมือนกัน นักวิจัยพี่เลี้ยงจะแสดงบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก มากกว่าเป็นผู้ที่คอยสั่งการ ใน 4 กิจกรรม คือ 1) การฝึกอบรม/สัมมนาให้ความรู้ 2) การติดตาม/ให้คำปรึกษาระหว่างการดำเนินงาน 3) การสร้างเครือข่ายติดต่อประสานงาน และ 4) การประเมินผลการดำเนินงานร่วมกัน [5]

รูปแบบการส่งเสริมการทำวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย (V-KRAF Mode) [6] มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังรูปที่ 1

- การกำหนดทิศทางการวิจัย (Vision) เป็นการกำหนด

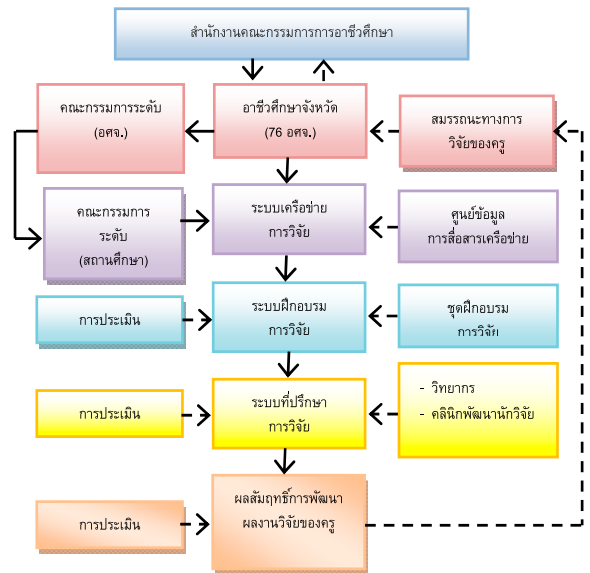
รูปที่ 1 รูปแบบการส่งเสริมการทำงานวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย

วิสัยทัศน์ พันธกิจ และนโยบาย

- การสร้างตัวชี้วัด (Key Performance Indicator) เป็นการกำหนดเป้าหมาย กลยุทธ์ และจัดทำข้อมูลสารสนเทศ
- การพัฒนานักวิจัย (Researcher Incubation) เป็นการการวิจัย พัฒนานักวิจัยที่เลี้ยง ให้คำปรึกษา และติดตามประเมินผล
- การจัดกิจกรรมส่งเสริมและเผยแพร่การวิจัย (Activities) ประกอบด้วย การจัดทำวารสารวิจัย และการจัดงานวิชาการ
- การจัดปัจจัยเกื้อหนุนการวิจัย (Facility) ประกอบด้วย การจัดทำคู่มือนักวิจัย การจัดงานวิชาการและวิจัย และการจัดทำฐานข้อมูลการวิจัยแบบออนไลน์

รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะทางการวิจัยของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา [7] แสดงดังรูปที่ 2

- ระบบเครือข่ายการวิจัย ประกอบด้วยโครงสร้างระบบนักวิจัย วิทยากร ศูนย์ข้อมูลและช่องทางการสื่อสาร
- ระบบฝึกอบรมการวิจัย เป็นกระบวนการฝึกอบรมการวิจัยด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ
- ระบบที่ปรึกษาการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการให้คำปรึกษา และคลินิกพัฒนานักวิจัย

รูปที่ 2 รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะทางการวิจัยของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

จากการศึกษาแนวทางการส่งเสริมงานวิจัย การที่จะเพิ่มปริมาณงานวิจัยที่มีคุณภาพในสถานศึกษานั้น สถานศึกษาจะต้องมีความพร้อม ทั้งด้านงบประมาณ สถานที่ การบริหารจัดการที่ดี และจะต้องได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยมีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

- สร้างความตระหนักให้ครูเห็นประโยชน์และความจำเป็นของการวิจัย แล้วจึงประชาสัมพันธ์ รับสมัครผู้สนใจทำงานวิจัย
- จัดฝึกอบรมเฉพาะให้เป็นนักวิจัย และพัฒนาให้เป็นพี่เลี้ยงนักวิจัย
- ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักวิจัยและพี่เลี้ยงนักวิจัยได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนการปฏิบัติงานวิจัย โดยให้มีพี่เลี้ยงนักวิจัยทำหน้าที่ให้คำปรึกษาคำแนะนำ และประเมินผลงานของนักวิจัย
- จัดให้มีการเผยแพร่ผลงานวิจัยในรูปแบบต่างๆ ดังนั้น รูปแบบการส่งเสริมงานวิจัยในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงต้องเริ่มจากการสร้างรูปแบบ สร้างคู่มือดำเนินการ จัดกิจกรรมตามคู่มือประเมินผลการจัดกิจกรรม และประเมินผลการ

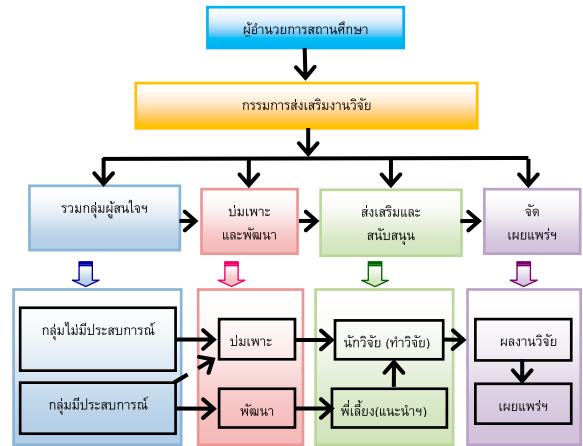
ดำเนินการตามรูปแบบการส่งเสริมงานวิจัยในสถานศึกษา
สรุปเป็นกรอบแนวคิด ได้ดังรูปที่ 3

2. วิธีการดำเนินการวิจัย

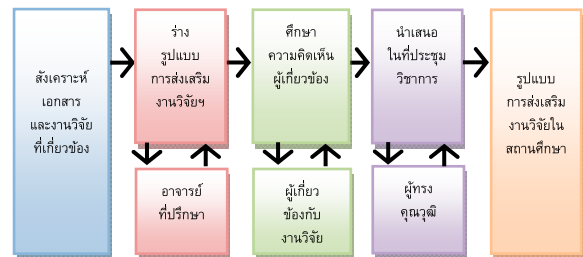
2.1 การดำเนินการวิจัยขั้นตอน การสร้างรูปแบบ
แสดงดังรูปที่ 4

การดำเนินการวิจัยขั้นตอนการสร้างรูปแบบ เริ่มจาก
การการสังเคราะห์เอกสาร ร่างรูปแบบ กำหนดรายละเอียด
ของโครงสร้าง และขั้นตอนการดำเนินการ นำเสนอ
ผู้เกี่ยวข้องกับการทำงานวิจัยในสถานศึกษา สรุปจัดทำ
เป็นบทความวิจัย นำเสนอในที่ประชุมวิชาการ ปรับปรุง
ตามข้อเสนอแนะ สร้างเป็นรูปแบบการส่งเสริมงานวิจัย
ในสถานศึกษา ดังรูปที่ 5

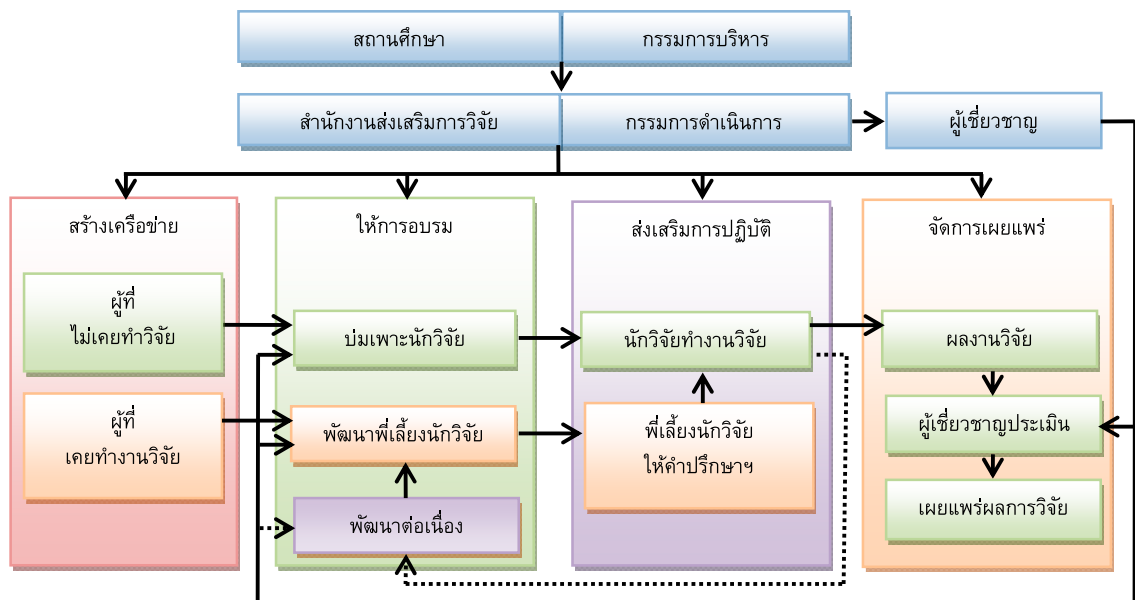
จากรูปที่ 5 การดำเนินการตามรูปแบบจะต้องได้
รับความเห็นชอบจากผู้อำนวยการสถานศึกษาและ
ผู้เกี่ยวข้อง สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการ ซึ่ง
เริ่มจากการจัดตั้งสำนักงาน จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก
ในการปฏิบัติงานและแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการ
วิจัยเพื่อดำเนินกิจกรรมตามรูปแบบการส่งเสริมงานวิจัย
ในสถานศึกษา ประกอบด้วย การสร้างเครือข่าย การให้

รูปที่ 3 กรอบแนวคิดการส่งเสริมงานวิจัยในสถานศึกษา

รูปที่ 4 การสร้างรูปแบบการส่งเสริมงานวิจัยในสถานศึกษา

รูปที่ 5 รูปแบบการส่งเสริมงานวิจัยในสถานศึกษา

การอบรม การส่งเสริมการปฏิบัติ และการจัดการ
เผยแพร

2.2 การดำเนินการวิจัยขั้นตอน การสร้างคู่มือ แสดงดังรูปที่ 6

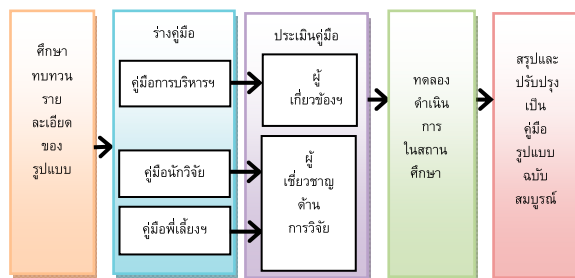
การดำเนินการวิจัยขั้นตอนการสร้างคู่มือ เริ่มจาก
การศึกษาทบทวนรายละเอียดของรูปแบบ ร่างเป็นคู่มือ
ประกอบด้วยคู่มือการบริหารและการดำเนินการตามรูป
แบบ คู่มือนักวิจัย และคู่มือพี่เลี้ยงนักวิจัย แสดงดังรูปที่ 7

การตรวจสอบคุณภาพของคู่มือ โดยนำคู่มือการ
บริหารและการดำเนินการตามรูปแบบการส่งเสริมงาน
วิจัยในสถานศึกษาให้ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่าย
แผนงานและความร่วมมือ และหัวหน้างานวิจัยพัฒนา
นวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ ของวิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต
วิทยาลัยเทคนิคพังงา และวิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี
ซึ่งเป็นผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินการส่งเสริมงานวิจัย
ในสถานศึกษา จำนวน 11 คน ทำการประเมิน ส่วน
คู่มือนักวิจัยและคู่มือพี่เลี้ยงนักวิจัย ทำการประเมินโดย
ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย จากนั้นนำคู่มือรูปแบบไปทดลอง
ดำเนินการ ณ วิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี สรุปผลและ
ปรับปรุงแก้ไข จัดทำเป็นคู่มือรูปแบบการส่งเสริมงานวิจัย
ในสถานศึกษานับสมบูรณ์ นำไปดำเนินการใช้จริงใน
ขั้นตอนการจัดกิจกรรมตามคู่มือรูปแบบต่อไป

2.3 การดำเนินการวิจัยขั้นตอนการจัดกิจกรรมตาม คู่มือ เป็นการนำคู่มือรูปแบบไปดำเนินการเพื่อประเมินผล การจัดกิจกรรมตามรูปแบบการส่งเสริมงานวิจัยในสถาน ศึกษา แสดงขั้นตอนการดำเนินการ ดังรูปที่ 8

การดำเนินการตามรูปแบบการส่งเสริมงานวิจัยใน
สถานศึกษา เริ่มจากการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยเลือก
วิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต จากนั้นเป็นการจัดตั้งสำนักงาน
และจัดหาล้างอำนวยความสะดวกในการดำเนินการ
แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารและคณะกรรมการดำเนินการ
เพื่อดำเนินการจัดกิจกรรมและประเมินผล ดังนี้

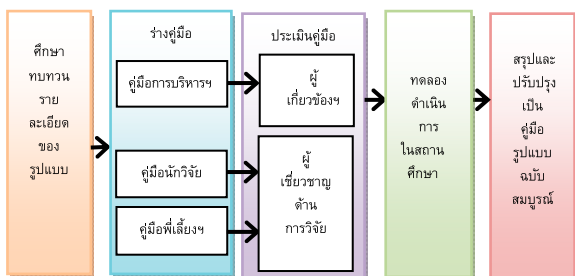
2.3.1 การสร้างเครือข่าย เป็นการนำกลยุทธ์มาใช้เพื่อ
สร้างความตระหนักให้ครูเห็นประโยชน์และความจำเป็น
ของการวิจัย โดยจัดอบรมการสร้าง/พัฒนานวัตกรรม
สำหรับการวิจัย เพื่อสร้างเอกสารประกอบการสอน จากนั้น

รูปที่ 6 การสร้างคู่มือรูปแบบการส่งเสริมงานวิจัยใน
สถานศึกษา

รูปที่ 7 คู่มือรูปแบบการส่งเสริมงานวิจัยในสถานศึกษา

รูปที่ 8 การดำเนินการตามรูปแบบการส่งเสริมงานวิจัยใน
สถานศึกษา

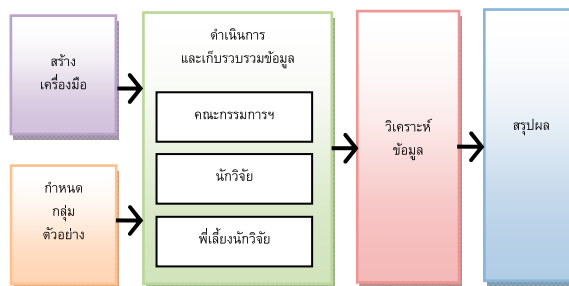
จึงทำการประชาสัมพันธ์ แนะนำรูปแบบการส่งเสริม
งานวิจัยในสถานศึกษา และรับสมัครผู้สนใจทำงานวิจัย
คัดเลือกและแบ่งเป็นกลุ่มผู้ที่สนใจทำงานวิจัยแต่ยังไม่
มีประสบการณ์ในการทำวิจัยเป็นนักวิจัยใหม่และกลุ่ม
ผู้ที่สนใจทำงานวิจัยและมีประสบการณ์ในการทำวิจัย
มาบ้างแล้วเป็นนักวิจัยเก่า

2.3.2 การให้การอบรม เป็นการจัดอบรมเพื่อป้อนเพาะนักวิจัย และจัดอบรมเพื่อพัฒนาพี่เลี้ยงนักวิจัย การจัดอบรมเพื่อป้อนเพาะนักวิจัย เป็นอบรมการเขียนโครงการวิจัยให้กับนักวิจัยใหม่ โดยมีนักวิจัยเก่าทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยวิทยากร หลังจากเสร็จสิ้นการฝึกอบรม มอบหมายให้ผู้เข้ารับการอบรมปฏิบัติการเขียนโครงการวิจัย โดยมีนักวิจัยเก่าทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงนักวิจัย ประเมินผลจากการเขียนโครงการวิจัย และความพึงพอใจของนักวิจัยที่มีต่อการจัดอบรม การจัดอบรมเพื่อพัฒนาพี่เลี้ยงนักวิจัย เป็นการอบรมการทำหน้าที่พี่เลี้ยงนักวิจัยในการให้คำปรึกษา คำแนะนำ และประเมินผลงานของนักวิจัยด้านการเขียนโครงการวิจัย การดำเนินการวิจัยภาคสนาม การรายงานผลการวิจัย และเทคนิคการนำเสนอผลการวิจัยในที่ประชุมวิชาการ โดยคณะกรรมการดำเนินการ จัดเตรียมตัวอย่างผลงานวิจัยในรูปแบบที่หลากหลายไว้ให้ผู้เข้ารับการอบรม ปฏิบัติการทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงนักวิจัย ประเมินผลจากการปฏิบัติการทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงนักวิจัย และความพึงพอใจของพี่เลี้ยงนักวิจัยที่มีต่อการจัดอบรม

2.3.3 การส่งเสริมการปฏิบัติ เป็นการสนับสนุนให้นักวิจัยและพี่เลี้ยงนักวิจัย ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในการเข้ารับการอบรมการดำเนินการวิจัยภาคสนาม และการรายงานผลวิจัย หลังจากเสร็จสิ้นการฝึกอบรม มอบหมายให้นักวิจัยปฏิบัติการดำเนินการวิจัยภาคสนาม เขียนรายงานผลการวิจัย และเขียนบทความวิจัยโดยมีพี่เลี้ยงนักวิจัยทำหน้าที่ให้คำปรึกษาคำแนะนำ และประเมินผลการปฏิบัติงานประเมินผลจากการปฏิบัติการดำเนินการวิจัยภาคสนาม การรายงานผลการวิจัย และการเขียนบทความวิจัย และความพึงพอใจของนักวิจัยที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพี่เลี้ยงนักวิจัย

2.3.4 การจัดการเผยแพร่ เป็นการจัดประชุมวิชาการเพื่อให้นักวิจัยได้เผยแพร่ผลการวิจัย แบบการนำเสนอด้วยวาจา โดยการจัดประชุมวิชาการประเมินผลจากจำนวนนักวิจัยที่นำเสนอผลการวิจัยในที่ประชุมวิชาการแบบการนำเสนอด้วยวาจา และคะแนนเฉลี่ย ผลการประเมินการนำเสนอผลการวิจัยในที่ประชุมวิชาการของนักวิจัย

2.4 การดำเนินการวิจัย ขั้นตอนการประเมินผลการ

รูปที่ 9 การประเมินผลการดำเนินการตามรูปแบบการส่งเสริมงานวิจัยในสถานศึกษา

ดำเนินการตามรูปแบบ แสดงดังรูปที่ 9

การประเมินผลการดำเนินการตามรูปแบบการส่งเสริมงานวิจัยในสถานศึกษา เป็นการประชุมกลุ่มย่อยเฉพาะกิจ (Syndicate) ผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามรูปแบบการส่งเสริมงานวิจัยในสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย นักวิจัยพี่เลี้ยงนักวิจัย และคณะกรรมการส่งเสริมการวิจัย โดยผู้วิจัยชี้แจงสรุปผลการดำเนินการตามรูปแบบให้ผู้เกี่ยวข้องร่วมแสดงความคิดเห็นและหาข้อสรุปที่มีต่อผลการดำเนินการตามรูปแบบการส่งเสริมงานวิจัยในสถานศึกษา ประเมินผลจากค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของคณะกรรมการส่งเสริมการวิจัย นักวิจัย และพี่เลี้ยงนักวิจัย ที่มีต่อการดำเนินการตามรูปแบบ

3. ผลการวิจัย

ผลการดำเนินการตามวิจัยกระบวนการส่งเสริมงานวิจัยในสถานศึกษา สรุปได้ดังนี้

3.1 ผลการวิจัยขั้นตอน การสร้างรูปแบบ พบว่าในภาพรวมผู้เกี่ยวข้องกับการทำงานวิจัยในสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เห็นด้วยกับรูปแบบที่ร่างขึ้นในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.71$, S.D.=0.49 และ $\bar{x}=4.56$, S.D.=0.56) ตามลำดับ และผลการจัดทำบทความนำเสนอในที่ประชุมวิชาการ ก็ได้รับความเห็นชอบจากผู้เข้าร่วมประชุมเช่นกัน

3.2 ผลการวิจัยขั้นตอน การสร้างคู่มือรูปแบบ พบว่าผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินการส่งเสริมงานวิจัยในสถานศึกษาเห็นด้วยกับคู่มือการบริหารและ

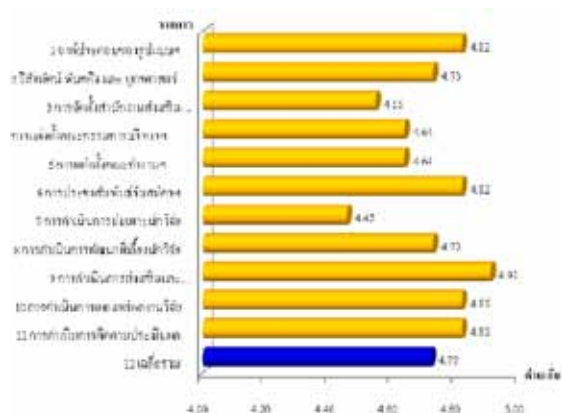
การดำเนินการในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.72$, S.D. = 0.53)
ดังรูปที่ 10

ผลการประเมินคู่มือนักวิจัย และคู่มือพี่เลี้ยงนักวิจัย ซึ่งประกอบด้วย การเขียนโครงการวิจัย การดำเนินการวิจัยภาคสนาม การเขียนรายงานผลการวิจัย การเขียนบทความวิจัย การนำเสนอผลการวิจัยในที่ประชุมวิชาการ และจรรยาบรรณของนักวิจัย ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย ก็เห็นด้วยกับทุกรายการเช่นกัน ส่วนผลการนำคู่มือรูปแบบไปทดลองดำเนินการ ณ วิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี พบว่านักวิจัยและพี่เลี้ยงนักวิจัยมีความพึงพอใจในการดำเนินการตามรูปแบบการส่งเสริมงานวิจัยในสถานศึกษา ในระดับมาก ($\bar{x}=4.26$, S.D. = 0.37) ผลการปฏิบัติงานของนักวิจัยและพี่เลี้ยงนักวิจัย มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 74.63 และ 96.84 ตามลำดับ

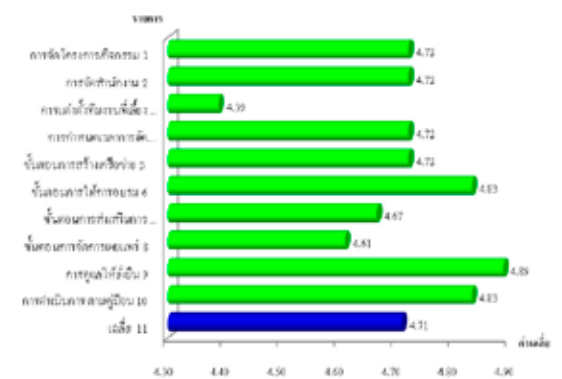
3.3 ผลการวิจัยขั้นตอน การดำเนินการตามรูปแบบ ซึ่งประกอบด้วย การสร้างเครือข่าย การให้การอบรม การส่งเสริมการปฏิบัติ และการจัดการเผยแพร่ มีผลการวิจัยดังนี้

- การสร้างเครือข่าย พบว่ามีผู้สนใจทำงานวิจัยสมัครเป็นเครือข่ายนักวิจัย จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 69.33 ของผู้เข้ารับการอบรมทั้งหมด คัดเลือกตามข้อกำหนดได้นักวิจัยใหม่จำนวน 18 คน และนักวิจัยเก่า จำนวน 7 คน
- การให้การอบรม พบว่าผลการปฏิบัติการเขียนโครงการวิจัย มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 88.48 อยู่ในระดับดีมาก และในภาพรวมนักวิจัยมีความพึงพอใจในการจัดอบรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.56$, S.D. = 0.51) ส่วนผลการปฏิบัติการทำหน้าที่พี่เลี้ยงนักวิจัย มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 98.20 อยู่ในระดับดีมาก และพี่เลี้ยงนักวิจัยมีความพึงพอใจในการจัดอบรมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.60$, S.D. = 0.38)

- การส่งเสริมการปฏิบัติ พบว่าผลการปฏิบัติงานของนักวิจัยโดยมีพี่เลี้ยงนักวิจัยทำหน้าที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำมีคะแนนเฉลี่ยการดำเนินการวิจัยภาคสนาม การรายงานผลการวิจัย และการเขียนบทความวิจัยอยู่ที่ร้อยละ 91.56, 87.94 และ 79.75 ตามลำดับ ซึ่งเป็นระดับดีมาก และค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนักวิจัยที่มี

รูปที่ 10 ผลการประเมินคู่มือการบริหารและดำเนินการ

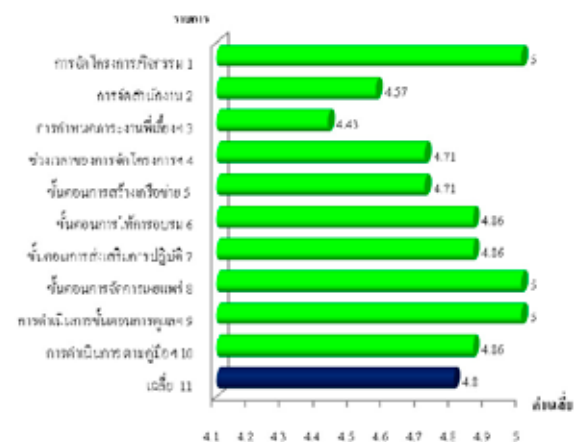
รูปที่ 11 ผลสรุปความคิดเห็นของนักวิจัยที่มีต่อการดำเนินการ

ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพี่เลี้ยงนักวิจัยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.39$, S.D. = 0.48)

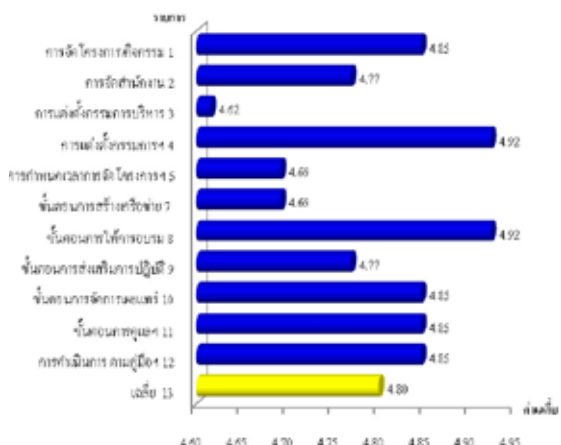
การจัดการเผยแพร่ มีจำนวนนักวิจัยที่นำเสนอผลการวิจัยในที่ประชุมวิชาการแบบการนำเสนอด้วยวาจา จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 72.22 โดยคะแนนเฉลี่ยผลการประเมินการนำเสนอผลการวิจัยในที่ประชุมวิชาการของนักวิจัย คิดเป็นร้อยละ 80.77

3.4 ผลการวิจัยขั้นตอน การประเมินผลการดำเนินการตามรูปแบบ โดยการประชุมกลุ่มย่อยเฉพาะกิจ ผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามรูปแบบ มีผลดังนี้

ความคิดเห็นของนักวิจัย พบว่าในภาพรวมนักวิจัยเห็นด้วยกับการดำเนินการตามรูปแบบ ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.71$, S.D. = 0.49) ดังรูปที่ 11

รูปที่ 12 ผลสรุปความคิดเห็นของพี่เลี้ยงนักวิจัยที่มีต่อการดำเนินการ

รูปที่ 13 ผลสรุปความคิดเห็นของคณะกรรมการส่งเสริมการวิจัยที่มีต่อการดำเนินการ

ความคิดเห็นของพี่เลี้ยงนักวิจัย พบว่าในภาพรวม พี่เลี้ยงนักวิจัย เห็นด้วยกับการดำเนินการตามรูปแบบ ในระดับมากที่สุด ($= 4.80$, S.D. = 0.34) ดังรูปที่ 12

และความคิดเห็นของคณะกรรมการส่งเสริมการวิจัย พบว่าในภาพรวม คณะกรรมการส่งเสริมการวิจัย เห็นด้วยกับการดำเนินการตามรูปแบบ ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.80$, S.D. = 0.40) ดังรูปที่ 13

4. อภิปรายผลและสรุป

กระบวนการส่งเสริมงานวิจัยในสถานศึกษา เป็นการ

วิจัยเพื่อสร้างรูปแบบที่มีความเหมาะสม สำหรับการส่งเสริมงานวิจัยในสถานศึกษา ให้สามารถเพิ่มปริมาณงานวิจัยที่มีคุณภาพ และเมื่อนำรูปแบบไปดำเนินการจริงในสถานศึกษา มีข้อค้นพบดังนี้

ขั้นตอนการสร้างรูปแบบ พบว่าผู้เกี่ยวข้องกับการวิจัยในสถานศึกษา เห็นด้วยกับรูปแบบ ที่มีการดำเนินการในขั้นตอน การสร้างเครือข่าย การให้การอบรม การส่งเสริม การปฏิบัติ และการจัดการเผยแพร่ อยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าควรจัดให้หัวหน้าแผนกวิชา และหัวหน้างานร่วมเป็นคณะกรรมการส่งเสริมงานวิจัยในสถานศึกษาด้วย ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับผลการประเมินในข้อคำถาม เกี่ยวกับโครงสร้างของคณะกรรมการส่งเสริมการวิจัย ที่ถึงแม้ว่าจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แต่ก็ยังเป็นค่าเฉลี่ยที่ต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเขาวรัตน์ [7] ที่พบว่ารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะทางการวิจัยของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นการผสมผสานพันธกิจของหน่วยงาน และบทบาทของบุคคลฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

ดังนั้นการนำรูปแบบการส่งเสริมงานวิจัยในสถานศึกษาไปใช้ สถานศึกษาจะต้องมีความพร้อมในการดำเนินการ และควรแต่งตั้งหัวหน้าแผนกและหัวหน้างานที่เกี่ยวข้องเป็นคณะกรรมการดำเนินงานเพิ่มเติม เพื่อจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานวิจัย จัดสรรเวลาในการปฏิบัติงานของนักวิจัยและพี่เลี้ยงนักวิจัย และสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการควรมีการเตรียมการวางแผนจัดสรรงบประมาณ หรือแสวงหาแหล่งทุนสนับสนุนการวิจัยจากหน่วยงานภายนอก

ขั้นตอนการดำเนินการตามรูปแบบ จากการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักวิจัยที่มีพี่เลี้ยงนักวิจัยทำหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยรวมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดทุกขั้นตอน ซึ่งสอดคล้องกับบังลักษณ์ และสุวิมล [5] ที่เสนอทางพัฒนาสมรรถภาพของครูด้านการวิจัยและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยมีนักวิจัยพี่เลี้ยงเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ชักนำชี้ชวนให้ทุกคนเกิดความรู้สึกร่วมกัน และมีความต้องการเหมือนกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็น

รายบุคคล พบว่ามีนักวิจัยบางส่วน มีคะแนนการเขียนบทความวิจัยต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (ร้อยละ 68.89) เมื่อพิจารณาสถานภาพของนักวิจัย พบว่าส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีวิทยฐานะครูชำนาญการ และไม่มีประสบการณ์ในการเขียนบทความวิจัยมาก่อน การปฏิบัติการเขียนบทความวิจัย จึงเป็นเรื่องใหม่ทำให้ต้องการฝึกปฏิบัติมากกว่าปกติ

นักวิจัยและพี่เลี้ยงนักวิจัย มีความพึงพอใจต่อการดำเนินการตามรูปแบบในภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แต่หากว่าโครงการได้มีการจัดการฝึกอบรมในสถานศึกษา จะมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่าควรจัดการฝึกอบรมภายนอกสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการฝึกอบรมภายในสถานศึกษา ผู้เข้ารับการฝึกอบรมบางคนต้องออกจากห้องการฝึกอบรมไปทำภารกิจที่ได้รับมอบหมายเร่งด่วนหรือภารกิจใหม่ ทำให้การรับเนื้อหาและการทำกิจกรรมในการฝึกอบรมไม่ต่อเนื่องครบถ้วน ส่งผลไปถึงการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายหลังจากการฝึกอบรม หากสามารถจัดการฝึกอบรมภายนอกสถานศึกษาได้ก็จะเป็นการเหมาะสมอย่างยิ่ง เพื่อให้ผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมมีการฝึกฝนในการฝึกอบรมเพียงอย่างเดียว

ขั้นตอนการประเมินผลการดำเนินการตามรูปแบบ พบว่าในภาพรวมผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินการทุกกลุ่ม เห็นด้วยกับผลการดำเนินการตามรูปแบบ ในระดับมากที่สุด แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการแต่งตั้งทีมงานพี่เลี้ยงนักวิจัย และการกำหนดภาระงานของพี่เลี้ยงนักวิจัย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และหัวข้อที่ถูกนำมาอภิปรายในการประชุมกลุ่มย่อย (Syndicate) มากที่สุด คือการคัดเลือกผู้ที่จะมาทำหน้าที่พี่เลี้ยงนักวิจัย และการกำหนดตำแหน่งของพี่เลี้ยงนักวิจัย เช่นกัน เนื่องจากการกำหนดตำแหน่งพี่เลี้ยงนักวิจัยตามรูปแบบ เป็นการกำหนดเฉพาะคุณสมบัติและภาระงาน ไม่มีสัดส่วนของเวลาในการปฏิบัติหน้าที่และผลประโยชน์ที่ได้รับ และบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีประสบการณ์ด้านการวิจัยค่อนข้างต่ำ ทำให้การคัดเลือกผู้ที่จะมาทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงนักวิจัยมีข้อจำกัดซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิราภรณ์ [6] ที่สรุปว่า

นักวิจัยพี่เลี้ยงยังไม่ชัดเจนเกี่ยวกับบทบาทของตน ควรมีการชี้แจงบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจนกว่านี้

ดังนั้นสถานศึกษาจะต้องสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการให้พี่เลี้ยงนักวิจัยได้ทำงานวิจัยในลักษณะของชุดโครงการวิจัย โดยมีนักวิจัยเป็นทีมงาน เพื่อเป็นการสร้างเสริมประสบการณ์ให้พี่เลี้ยงนักวิจัย เพราะการทำหน้าที่ของพี่เลี้ยงนักวิจัยมีความสำคัญอย่างยิ่ง พี่เลี้ยงนักวิจัยจะต้องมีความสง่างาม มีความรู้ความสามารถในกระบวนการดำเนินการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไปสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา กำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพสถานศึกษา ด้านนวัตกรรมและการวิจัย ว่างานวิจัยที่ได้รับการยอมรับ จะต้องมีการเผยแพร่และนำไปใช้ประโยชน์ ดังนั้น ควรดำเนินการเพื่อให้สามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ประโยชน์และมีการเผยแพร่สู่หน่วยงานภายนอก คณะกรรมการดำเนินการส่งเสริมการวิจัย ควรศึกษาเพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการดำเนินการวิจัยร่วมกับชุมชนและองค์กรภายนอก และเพื่อให้การดำเนินการวิจัยมีความยั่งยืน จำเป็นต้องมีแหล่งทุนสนับสนุนการทำวิจัย คณะกรรมการส่งเสริมการวิจัย ควรทำการศึกษารูปแบบในการจัดหาและบริหารกองทุนส่งเสริมการวิจัยที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

6. กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้ ได้รับการสนับสนุนการดำเนินการอย่างดียิ่ง จากผู้อำนวยการเข็มน จิตสามารถ ผู้บริหารและคณาจารย์ของวิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี ผู้อำนวยการอุทัย ลือสกุล ผู้อำนวยการอรุณ จันทน์นวล ผู้บริหารและคณาจารย์ของวิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต คุณหญิงฤทธิ์ใจเชื้อดี หัวหน้าโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการบ่มเพาะนักวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรม ของสำนักพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรอาชีวศึกษา ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ผู้ให้ทุนสนับสนุนการวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบคุณผู้เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ทำงานวิจัยสามารถดำเนินการได้รวดเร็วและสำเร็จผลได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- [1] Office of the Education Council, *Strategic Plan for Education Quality Development : National Scheme (2008 – 2012 B.E.)*, Bangkok : Prigwan Graphic, 2008 (in Thai).
- [2] Office of Vocational Education Commission, *Vocational Education Promulgation 2008 B.E.*, Bangkok, 2008 (in Thai).
- [3] Office of Standard and Education Quality Assurance, *Annual Report 2007 Fiscal year* (in Thai).
- [4] Office of Vocational Education Commission, *Annual Report 2008 Fiscal year* (in Thai).
- [5] Nongrat, Wiratchai and Suwimol Wongwanitch, *Research and Development in Whole School Learning Reform Project*, Printed Public Document in RDL Project. Number 02. co-ordinator section of the project on Research and Development in Learning Reform. Faculty of Education Chulalongkorn University, 2011 (in Thai).
- [6] S. Jiraporn, “A Development of Research Promotion Model for University Instructor, Ph.D. Thesis, Technical Pedagogic Research and Development, Department of Teacher Training in Mechanical Engineering, Graduate College, King Mongkut’s University of Technology North Bangkok, 2009 (in Thai).
- [7] T. Chaowarat, “A Research Competency Development Model for Teachers under the Office of Vocational Education Commission,” “Ph.D. Thesis, Curriculum Research and Development, Department of Technical Education Management, Graduate College, King Mongkut’s University of Technology North Bangkok, 2009 (in Thai).